

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, sreda 1. septembra 1937

Cena posamezni številki 1.50

Upravičen apel

Agilni ljubljanski odbor Udruženja jugoslovanskih železničarjev in brodarjev je izdal na vse vodilne ljudi našega javnega življenja apel, da s svojim vplivom dosežejo zvišanje prejemkov drž. nameščenec, zlasti pa železničarjev in brodarjev.

Apel ljubljanskega odbora je v vsakem pogledu upravičen in zato se mu gospodarski sloji v polni meri pridružujejo, to tem bolj, ker so bili baš gospodarski sloji tisti, ki so že pred leti in kot prvi nastopili za zboljšanje plač državnih nameščenec.

Gospodarski krogi so nastopili s to zahtevo predvsem iz gospodarskih razlogov, ker vedo, da je treba vsako dobro delo tudi dobro plačati in ker se je še vedno izkazalo, da je slabo gospodaril tisti, ki je plačeval svoje nameščenec preslabo. Kar velja za zasebno gospodarstvo, to velja tudi za državno. Zato mora tudi država gledati na to, da plača vse svoje nameščenec tako, da se morejo popolnoma posvetiti svoji službi in da jim ni treba iskati postranskih dohodkov, da morejo preživeti svojo rodbino. Danes pa so državni nameščenec prisiljeni, da iščejo tudi postranske dohodke, ker ne zadostajo njih plače niti za eksistenčni minimum.

Je pa še druga in mnogo resnejša nevarnost za državo, če plačuje svoje nameščenec preslabo. Za časa našičkega procesa se je to kar sodno dokumentiralo, ko je bilo ugotovljeno, da so nameščenec s komaj tisoč dinarjev mesečne plače odločevali v zadevah, kjer je šlo za sto in sto tisoč. Nič se ni čuditi, če je take ljudi zapeljalo izkušnja, da so pozabili na interese države. Prenizke plače odpirajo korupciji vrata na stežaj in v nizkih plačah, ne pa v pomanjkanju posebnega protikorupcijskega zakona je oni zadnji vzrok, da ni mogoče korupcije zatreti.

Poleg teh gospodarskih razlogov pa prav tako zahtevajo povišanje plač socialni razlogi, na katere so državni nameščenec v svojem apelu zlasti sklicujejo. Res je, da so bile plače državnih nameščenec reducirane za eno tretjino, res pa je tudi, da cene življenjskih potrebščin niso padle, temveč še naraščajo in da je zaradi tega položaj državnih nameščenec vedno bolj težaven, sedaj v septembru pa naravnost obupen.

Kajti september je fisti mesec, ki zahteva od staršev največjih izdatkov. Treba je plačati šolnino, ki nikakor ni nizka, treba kupiti šolske potrebščin in silno drage šolske knjige in treba je na vse zadnje družini priskrbeti zimsko obleko in obutev. Vse te velike zahteve pa naj državni nameščenec s svojo štirikrat reducirano plačo in pri naraščajočih cenah zmora! Pač nekaj čisto nemogočega!

Apel železničarjev pa je utemeljen še iz enega razloga, ker so se državne finance v zadnjih mesecih znatno zboljšale. Davčni dohodki naraščajo, dohodki carine se večajo in finančni minister je mogel doseči tudi znatne prihranke. Kar pa je najbolj važno, je to, da so bili ti večji dohodki doseženi zaradi zboljšanja gospodarskega stanja v vseh agrarnih pokrajinah in ker bo to zboljšanje trajalo v teh pokrajinah še nadalje. Ni čuda zato, da so se tudi že pojavile go-

vorice, da pripravlja vlada zvišanje plač državnih nameščenec in da bi bile tega zboljšanja zlasti deležne nižje kategorije državnih nameščenec. Samo pozdravili bi, če bi vlada te govorice uresničila in

plače državnih nameščenec po-
višala. Storila bi s tem dobro in socialno delo, a tudi državi koristno delo, ker bi se s tem ustvarila trdna podlaga za zboljšanje naše javne uprave.

To je tudi glavni razlog, da gospodarski krogi zahtevajo zvišanje plač državnih nameščenec in zato tembolj upravičeno pričakujejo, da bo apel železničarjev in brodarjev našel dober in pozitiven odmev.

Proizvodnja jekla presega predvojno višino

Železo in jeklo sta danes v ospredju svetovne konjunktore. Še vedno je produkcija in poraba železa in jekla merilo za obseg konjunktore in najvažnejši glasnik izprememb v konjunkturi. Vključ temu, da je v povojnih letih elektrotehnika zavzela velik razmah, je še vedno železo z jeklom najvažnejši predmet, ki prihaja v poštev v investicijski delavnosti.

Pri nas imamo že znatno tozadevno industrijo, ki pa na eni strani ne izrablja popolnoma svoje kapacitete, na drugi strani pa še vedno uvažamo mnogo železa in jekla. Zadnje čase doživlja železarskojeklarska industrija kot drugod po svetu velik razmah, kate-rega bi pa laže označili kot konjunkturo večjih množin, ne pa tudi znatno večjih donosov. Število novih industrij na tem polju se tudi obeta povečati. V delu so povečave v Zenici, gradi se nova visoka peč na Jesenicah, v Varesu delata obe visoki peči in pripravljajo se tudi nova visoka peč pri Smederevu, kjer bo Sartid zgradil tudi novo Martinovo peč.

V tej industrijski panogi temelji slovenska industrija na starih te-

meljih in je najznatnejša v državi. Od vseh 11 Martinovih peči jih je sedaj v Sloveniji 8, 3 so pa v Zenici (Kranjska industrijska družba ima 5 Martinovih peči za izdelovanje jekla, Jurija grofa Thurnskega jeklarna v Ravnah 2 in Rudnik in železarna v Štorah 1).

V naslednjem podajamo najznatnejše številke o produkciji Martinovega jekla v naši državi od predvojnih časov sem do l. 1936.:

produkcija	
1914	117.200 ton
1929	22.600 ton
1929	98.000 ton
1932	71.000 ton
1935	100.000 ton
1936	125.000 ton.

Iz primerjave teh številke je razvidno, da je naša produkcija v letu 1920. padla na dobro šestino predvojne produkcije, potem pa se je stalno dvigala in le v nekaterih povojnih letih pokazala padec. V letu 1936. pa je produkcija poskočila daleč na predvojno višino.

Za primerjavo navajamo še, da ni v toliki meri narasla produkcija surovega železa. Pred vojno, leta 1913., je znašala v Bosni

57.000 ton, lani pa samo še nekaj nad 34.000 ton.

Tudi drugod po svetu se opaža veliko zanimanje za železo in jeklo. Italija si ustvarja veliko železarsko in jeklarsko industrijo na otoku Elbi, Nemčija stremi za izkoriščanje tudi manjvrednih lastnih železnih rud. Iz drugih držav poročajo o izkoriščanju novih najdišč železne rude in novih plavžih. Finska n. pr. obnavlja zopet delo v svojih plavžih, ki so nehali obratovati že leta 1926. Za ilustracijo razmer na svetovnih trgih za železo navajamo še tele zanimive podatke po knjigi Zveze narodov (>Svetovna trgovina v letu 1936<): Pred 10 leti sta bili najvažnejši izvoznici železa Francija in Nemčija, sedaj sta pa na svetovnem trgu najvažnejši izvoznici železa Indija in Mandžurija. Naslednja tabela nam kaže izvoz najvažnejših držav v tisočih ton:

	1927	1932	1936
Francija	836	198	150
Nemčija	320	70	241
Anglija	276	123	101
Indija	390	252	616
Mandžurija	203	191	309

Vprašanje javnih del

Kako doseči večje sodelovanje vseh držav pri javnih delih

Organizacija javnih del za zaposlitev nezaposlenega delavstva zavzema že več let važno mesto med razpravami in načrti Mednarodne konference dela. Ker so posamezne države zaradi gospodarske krize in velike nezaposlenosti izdelale programe, finansirale in izvajale javna dela, ne da bi gledale na povezanost teh del tako med seboj kot tudi glede na druge države, so ta javna dela ostala brez posebnega učinka. Da bi se pa

da se čim prej ustanovi in skliče Mednarodna komisija za javna dela, ki bi imla nalogo, da proučuje zbrane informacije in da na podlagi teh postavi skupen načrt za javna dela itd. V tej komisiji bi postavile države, ki so sporazumne s tem načrtom, enako število delodajalskih in delavskih predstavnikov ob sodelovanju predstavnikov pristojnega oddelka Zveze narodov in strokovnjakov.

Kar se tiče priporočila o nacio-

dolgov, kar pa je odvisno od kredita in proračunov posameznih držav.

Ko se je razpravljalo v plenumu o tem vprašanju, se je naš delegat delodajalcev trudil, da bi se pretirana pričakovanja glede učinka javnih del na zmanjšanje nezaposlenosti in ustvarjanja umetne konjunktore obravnavala tako, kot v resnici zaslužijo. Države so namreč, namesto da bi ustvarile solidne pogoje za povratek naravne prosperitete eksperimentirale. Eksperimenti te vrste so se, mesto da bi se končali takoj, ko so prenehale največje težkoče, nadaljevali in so postali sami sebi namen. Ves svet je nekaj časa nasedal politiki, ki so si hoteli z javnimi deli na državne stroške pridobiti popularnost pri svojih volilcih in so začeli uporabljati javna dela kot univerzalno zdravilo proti gospodarski krizi in brezposelnosti. Šele ko se je pokazalo, da se je proizvodnja zares povečala, da pa se brezposelnost ni v enaki meri zmanjšala, ko so se kompromitirala proračunska ravnotežja in državne finance, šele tedaj je geslo o javnih delih, izgubilo precej na svojem prestižu. Vsekakor pa se je uvidelo, da se s pomočjo javnih del ne dajo uravnati gospodarska kolebanja, da o tem odločajo psihološki činitelji, s katerimi se lahko upliva na javnost, ki je razburjena zaradi krize in rastoče nezaposlenosti. Resnične rešitve pa le iz političnih razlogov začeta javna dela ne morejo dati.

Danes otvoritev razstave slovenskega novinarstva. Naj nihče ne zamudi, da si ogleda to silno zanimivo in poučno razstavo.

Z vsemi modernimi pripomočki bo nazorno prikazano, kako nastaja, se ureja, tiska in razpošilja moderen list.

A tudi druge razstave velesejma so vredne obiska.

dobro strani javnih del čim bolj izkoristile, je predložila in usvojila Mednarodna konferenca dela dve priporočili o mednarodnem sodelovanju v tem vprašanju in priporočilo nacionalni organizaciji javnih del.

Prvo priporočilo predlaga, da bi se informirale posamezne države, članice konference, vsako leto po kolikor mogoče podobnem načrtu o vseh javnih delih, ki se že izvajajo ali so projektirana in da sodelujejo v vseh mednarodnih komisijah, kjer se te informacije proučujejo. Resolucija, ki je izšla s tem priporočilom, poziva Svet,

nalni organizaciji javnih del, je iznesenih več načel, ki bi jih morale države usvojiti, da bi dosegle z javnimi deli čim povolnejši uspeh glede zaposlenosti delavstva in zmanjšanja kolebanja gospodarske konjunktore. V ta načela spada ugotovitev določenega ritma za primer krize, oziroma predhodna priprava del za časa prosperitete in njihovo izvajanje ob krizi.

Glede finansiranja javnih del predvideva priporočilo rezerviranje določenih finančnih virov za primer depresije, kar bi se dalo najlažje storiti z omejitvijo novih posojil, s hitrejšim odplačevanjem

Trgovinski odnošaji z Dansko

Danski zunanji minister dr. Munk je v neki izjavi o dansko-jugoslovanskih odnošajih izjavil glede trgovinskih zvez med obema državama med drugim naslednje: Kolektivna udeležba danske izvozne industrije na Beograjskem sejmu se vsekakor more smatrati za prvi korak k razširjenju trgovinskih zvez med Dansko in Jugoslavijo, za prvi korak po sklenitvi dansko-jugoslovanskega sporazuma o vzpostavitvi živahnejših poslovnih stikov. Danska je sicer že doslej kupovala določene proizvode v Jugoslaviji, pa tudi Jugoslavija je kupovala določene količine blaga od nas, toda namen trgovinske pogodbe je, da se najde način, kako bi mogla Danska povečati svoje nakupe v Jugoslaviji in da bi Jugoslavija v zameno olajšala plasiranje danskega blaga na svojem trgu. Od proizvodov, ki bi prišli za Dansko glede nakupov v Jugoslaviji v poštev, so na prvem mestu poljedelski proizvodi, kot n. pr. suhe slive, hmelj, konoplja, vino, sveže grozdje, potem pa tudi razne surovine, ki bi jih potrebovala naša industrija.

Danska je država z izredno močno industrijsko proizvodnjo in bi gotovo našla velike možnosti plasmana za svoje proizvode v Jugoslaviji. Njeni poljedelski in mlekarški stroji so prvovrstni, kar velja tudi za drugo strojno industrijo, kot za danske motorje, stroje za cementne tovarne itd. Danski industrijski izdelki so glede kvalitete na višku.

Zaposlenost delavstva v juliju

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je objavil statistične podatke o zaposlenosti delavstva v juliju 1937. V tem mesecu je število zavarovancev prekorčilo 100.000. To število pa še vedno napreduje in znaša trenutno (t. j. 21. avgusta) 102.852 zavarovanih delavcev. Tako visokega števila zavarovancev OUZD še ni imel. Od leta 1929., ko je bilo 102.500 zavarovancev, ni bilo, razen leta 1930., nikoli doseženo število 100.000.

Največje število prirastka odpade na stavbno industrijo, namreč 2296 delavcev, na gozdno-žagarsko industrijo 2069, na tekstilno 1872, na industrijo kamenja in zemlje pa 1017 zavarovanih delavcev. Pomembnejšega nazadovanja ne beleži nobena industrija. Kar se tiče sezijske zaposlenosti, je omeniti povišek v stavbni industriji (+427), gostilniški in kavarzniški (+385) in v industriji kamenja in zemlje (+214).

Od 1.-12. septembra
LJUBLJANSKI
VELESEJEM

50% popusta na železnici in parobrodih

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za 2 din

RAZSTAVA SLOV. NOVINARSTVA

Razstava Indija. — Materi za otroka. — Umetnost. — Vrtinarstvo. — Eksotične ribice. — Zoo. — Male domače živali. — Industrija, obrt. — Tekmovanje harmonikarjev 12. IX. — Krasno zabavišče. — Velikomestni variete, popoldanske predstave zastoj.

Vabimo Vas!

Ali je treba sploh še kaj kalkulirati?

Izvoznik nam piše: Poročali ste že, da je Zavod za pospeševanje zunanje trgovine uvedel nove take pri izvozu nekaterih predmetov. O višini teh taks bi se dalo marsikaj reči, toda nočem se spuštati v njih kritiko. Nerazumljiv in škodljiv pa je postopek, kako so se te take uvedle. Prinesle so jih »Službene novine« z dne 21. avgusta 1937 ter je njih veljavnost začela že kar s 1. avgustom. Povsod na svetu in tudi pri nas je bil običaj, da se tako važne stvari ali sporoče preje ali pa vsaj, da se objavijo točno istega dne, ko stopijo v veljavo. Pri nas se bodo pobirale za nazaj, za tisti izvoz, ki je že zdavnaj v inozemstvu, že plačan in so ti predmeti ne samo prodani naprej, ampak tudi že konsumirani. Kdo naj nosi sedaj razliko v ceni? Konsument ne, ker je konsumiral, trgovec ne, ker je že prodal blago, ostane torej izvoznik, ki je najbolj občutno oškodovan. Ali se ne bi dalo to urediti tako, da bi bili izvozniki pravčasno obveščeni. Zavod pa menda tudi nima toliko dela, da ne bi tega mogel storiti. Predvsem pa naj bi vendar ljudje pri Zavodu nekaj vedeli o cenah izvoženih predmetov. Pa gredo in nastavijo takso najprej za vse konje splošno na 1.000 din, potem pa hite na vrat na nos spreminjati takso tarifo primerno cenam. Ali res nihče ne ve, da so cene klavnih konj danes n. pr. okoli 600 din, da torej ne prenese izvoz takse 1000 dinarjev. Kaže, da je zavod postal le preveč birokratska ustanova, ki samo pobira denar za neznane datjave, sam pa bi nosil bolj s pravico naziv: Zavod za oviranje zunanje trgovine.

Kako nastane današnji časopis?

Tobis kulturni film, ki se bo vrtil v paviljonu »K« na Ljubljanskem velesejmu od 1. do 12. septembra v ponazorilo jubilejne razstave slovenskega novinarstva, je umetniško dragocen, velike kulturne vrednosti, zato poučen in zares kulturni film. V tem filmu sodelujejo odlični priznani filmski umetniki. Naj navedemo samo nekaj slik iz tega filma: Uredniška seja. Razdelitev prostora v listu. Dotok in razdelitev prispelih vesti. Pneumatična pošta. Stavnic. Delo na Linotyp-stroju. Kako nastane stavek. Prelom in prvi odtis. Nove važne vesti, ki jih brezlično pošilja poročevalska služba. Lomljenje stavka in razvrstitev član- kov, notic, brzojavov itd. Pomen slikovnega arhiva za ilustracijo posebnih novic. Občevanje s stran- kami in oglasnem oddelku. Izdelava časopisnih matric v stiskal- nici za matrice. Vlivanje matric v stereotipiji. Ohlajevanje stereotip- nih plošč. Nameščanje stereotip- nih plošč na rotacijski cilind- ro. Rotacijski stroj v teku. Dovod pa- pirja. Pregibanje in odpravnštvo. Razkaz dela obiskovalcem. Poja- snjevanje delovanja poročevalske službe. Pomen krajevnih uredni- štev. Izkoriščevanje poročevalstva. Organizacija dostave časopisa na- ročnikom. Prodajalci in bralci. Družina in časopis. Pomen časopisja za ljudi vseh poklicev v dobi radia.

Jesenska prireditve Ljubljanskega velesejma je letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditve je generalna direkcija državnih železnice dovolila polovično voznino, in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na železniški odhodni po- staji je treba kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še ru- meno železniško izkaznico za 2 din. To izkaznico v Ljubljani po- trdijo ter izdajo velesejmsko legi-

timacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski Ljubljanski velesejem podaja sle- deče: Razstavo slovenskega novi- narstva, etnografsko in misijonsko razstavo »Indija«, gospodinjstvo razstavo »Materi za otroka«, umet- nostno razstavo slovenskih likov- nih umetnikov, cvetlično razstavo, vzoren sadni vrt, razstavo eksotič- nih ribic in razstavo metuljev, razstavo malih živali, razstavo per- nate in dlakaste divjadi naših go- zdov v posebnem živalskem vrtu, razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov. Tekmovanje jugoslo- vanskih harmonikarjev bo 12. sep- tembra. Obiskovalcem je na raz-

polago tudi lepo zabavišče in va- riete s prvovrstnimi atrakcijami.

Vsak si pomaga kakor more in zato se je reja malih živali tako razširila zlasti med manj premož-nimi ljudmi. Na jesenskem vele- sejmu od 1. do 12. septembra si bo vsak rejec mogel izbrati naj- raznovrstnejšo perutnino, kunce in golobe, koze in ovce zlasti za plemo. Razstavljene bodo same zdrave in krepke čistokrvne živa- li najboljših plemen.

Zabavišče bo tudi letos priklju- čeno razstavnemu prostoru jesen-

skega ljubljanskega velesejma od 1. do 12. septembra. Vsak večer bo zažarelo v morju lučic in nu- dilo vsem zabaveželjnim mnogo pestrega razvedrila. Zato bodo skrbele številne godbe, komedije, variete itd. Tukaj se bodo sestajali znanci in prijatelji iz vseh krajev naše države, da obnove in utrdijo prijateljstva ob kozarcu dobrega vina in prigrizku specialitet. Po- sebnost bo velikomesten variete. Predstave so od 1. do 12. septem- bra vsak dan dvakrat, popoldne in zvečer, nastopijo artisti svetov- nih odrov. Velesejemski variete ima radi svojega izbranega spore- da že dober sloves.

Etatizem v industriji Vloga države v gozdnem gospodarstvu

Proti koncentraciji državnih pod- jetij v eni roki in njih vedno večji birokratizaciji, smo že večkrat pi- sali v našem listu. Naši kritiki se pridružuje v polni meri v svoji zadnji številki »Privredni pre- gled«, ki pravi o tem vprašanju:

Nova uprava v lesno industrij- skem podjetju »Šipac« in njegova fužija z drugim državnim lesnim podjetjem »Durmitor«, ter držav- no tovarno celuloze v Drvaru, je izzvala v naši javnosti različne ko- mentarje. Ugotovitev, da se drža- va vedno močneje udeležuje v lesni industriji in da postaja drža- va zaradi privilegiranega položaja svojih lesnih podjetij glavni in od- ločilni faktor v našem gozdnem gospodarstvu, ni naletela na so- glasno odobravanje v naši jav- nosti.

Preje je bila gospodarska zna- nost na stališču, da državi sami ni treba prevzemati vloge podjetni- ka in industrija, marveč da mora omejiti svoj vpliv na kontrolo pri- vatnega gospodarstva. Ta vloga države pa je v polni meri in ko- ristno mogoča samo tedaj, kadar ni država tudi sama interesent. To doktrinarno gledanje pa se je v povojnem času spremenilo. Danes se smatra, da more tudi tam, kjer velja načelo privatne lastnine in privatne iniciative država nasto- pati v določenih primerih tudi sa- ma kot industrijec in trgovec. Vendar je treba tu postaviti dve omejitvi: da gre za proizvodnjo, ki služi splošni koristi, in pa da je to udeleževanje izključno držav- no, t. j. da država v isti stroki ne nastopa kot konkurent privatne- mu gospodarstvu. Izkušnja je do- kazala in še vedno dokazuje, da so te omejitve absolutno upravi- čene in da je njihovo kršenje ved- no v škodo državnega gospodar- stva in končno vse države.

O tem, ali je gozdno gospodar- stvo gospodarska panoga, ki je po- sebno koristna za splošnost, lahko zelo različno mislimo. Toda, v ko- likor se samo gozdno gospodar- stvo, t. j. uprava in gojitev gozdov, sekanje lesa more precej upravi- čeno rezervirati državi, industrija in trgovina z gozdnimi proizvodi ni v vsakem pogledu zadeva sploš- nega interesa. Predelovanje in prodaja lesa ne sme v vsakem primeru preiti v državne roke. To pa tem manj, ker imamo tudi mo- čno in dobro zgrajeno zasebno delavnost. Imamo seveda tudi pristaše popolnega poddržavljenja gozdnega gospodarstva. Ti menijo, da mora država prevzeti tudi vsa privatna gozdna posestva. To na- ziranje ima prednost, da je vsaj dosledno in logično, čeprav bi se dalo debatirati o njegovi pravil- nosti.

Razširjenje »Šipadove« delav- nosti ni naletelo na posebno odo- bravanje. Predvsem sestoji nova uprava iz samih ministrskih urad- nikov, ki sedijo v Beogradu, to se pravi zelo daleč od mesta proiz- vodnje. To pomeni popolno biro- kratizacijo tega podjetja. To ne more prinesiti koristi niti podjetju samemu niti državni upravi. Pod- jetje ima lahko veliko škodo od

birokratskega vodstva poslov. Tu- di državna uprava ima lahko ško- do zaradi premočnega položaja bi- rokracije. Tako lahko postane drž- avna kontrola nad podjetjem po- vsem iluzorna.

Naši gospodarstveniki nasprotu- jejo temu ravnanju od strani drža- ve in opozarjajo na dejstvo, da so vsa državna podjetja, kljub veli- kim privilegijem, v primeri s pri- vatnimi podjetji visoko deficitna. Razlog je v tem, da državni urad-niki nimajo dovolj praktične iz- kušnje za vodstvo takšnih poslov, še manj pa imajo iniciative in de- janske odgovornosti za uspeh pod- jetja. Njihova odgovornost je zgolj formalna, ker se morajo striktno držati zakonov in predpisov, za materialni uspeh pa niso odgovor- ni. Ravno zdaj, ko se v javnosti iznašajo ugovori proti poddržavlje- nju našega gozdnega gospodar- stva, prihaja vest, ki v polni meri upravičuje te ugovore. Brodska občina je dala svoje posestvo pod državno upravo in je povišala cene drv za 10% napram cenam, ki veljajo v privatnem gospodar- stvu. Medtem ko privatna podjetja prodajajo prvovrstna drva po 1950 dinarjev za vagon fc. postaja, za- hteva gozdna uprava brodske ob- čine za isto blago 2200 din.

Gospodarstveniki se upravičeno izprašujejo, kako je mogoče, da je državna gospodarska ustanova kljub vsem svojim privilegijem dražja, kakor pa so zasebna pod-

jetja. To anomalijo si lahko poja- snimo le tako, da se tu slabo go- spodari. Vendar pa nekateri še vedno trdijo, da moramo iti v tem še dalje. V resnici pa je najmanj, kar lahko zahtevamo, komerciali- zacija državnega podjetja. O tej komercializaciji se je že dovolj pisalo. V drugih državah so jo iz- vedli že dovolj uspešno. Nikakšnih stvarnih nagibov ni, da ne bi sto- rili kaj takega tudi pri nas. Zahte- vamo pa dejansko komercializaci- jo, ne pa komercializacijo na pa- pirju, ki bi le v neki novi obliki podaljšala življenje birokratizmu.

Nam še ni dovolj uspelo, da bi zagotovili pravilno funkcioniranje državne kontrole nad privatnim gospodarstvom, najmanj pa tam, kjer je najbolj potrebno i za državno gospodarstvo i za fiskus. Ni torej čudno, da državna uprava v državnih podjetjih ne funkcionira tako, kakor bi bilo treba. Prav za- to bi se morala država kar najbolj izogibati sodelovanja v privatnem gospodarstvu. V gozdnem gospo- darstvu državno poseganje ni ni- kakšen imperativ niti gospodarski niti socialni niti nacionalni. Do- volj bi bilo, če bi se država ome- jila na sistematično, pravično, stro- go in potem takem učinkovito kontrolo. Potem bi se nič več ne dogajale afere, pa tudi ne bi nič več prihajalo do deficitov v držav- nih podjetjih, ki jih mora konec koncev plačevati itak davkoplače- valec.

Žitna politika v Avstriji

Posebno po vojni si avstrijska politika prizadeva ustvariti proti- utež veliki industrijski proizvod- nji, osredotočeni v velikih mestih v povečanju kmetijske proizvodnje, da si omogoči podlago prehrane v lastni proizvodnji. Uspehi na šte- vilnih poljih niso izostali. Avstrija si je izgradila lastno sladkorno industrijo, povečala je produkcijo žitaric, posebno onih vrst, ki naj- bolj ustrezajo klimatskim in dru- gim razmeram, povečala je donos lastne živinoreje, kar se vidi v povečanju produkcije mleka in iz- delkov in vedno večjem dogonu živine na avstrijske trge.

Še vedno pa ne krije avstrijska produkcija v žitu vse domače po- trebe in vsako leto je potreben znaten uvoz tako pšenice kot rži. Še letos bo morala Avstrija uvo- ziti okoli 250.000 ton pšenice, kar bo močno obremenilo avstrijsko trgovinsko in plačilno bilanco. Se- veda ni pričakovati, da bi se Av- strija s pšenico preskrbovala po- polnoma sama, da se pa odstotek domače proizvodnje pri potrošnji znatno poveča. Namera merodaj- nih faktorjev je, doseči pri pšenic- i vsaj to, da bi 50% potrebe krila domača proizvodnja. Pri tem se- veda je treba upoštevati tudi ve- like ovire, ki so danes z zemlje- pisnimi in klimatskimi pogoji. Avstrija ima le malo nižin, kjer bi uspevala dobro pšenica. To so ni- žine na moravskem polju, okoli Tullna itd. Možno je edino pove- čati proizvodnjo pšenice v gorskih

kraji. Tozadevno že delajo teme- ljita znanstvena raziskavanja, ki imajo namen vzgojiti tako vrsto pšenice, ki bi uspevala tudi v viš- jih nadmorskih višinah. Pri tem so vzeli za izhodišče tako zvano Binkel-pšenico, ki so jo že dolgo gojili v nekaterih krajih Predarlskega, nje početki pa segajo tja v stari vek. Ta pšenica je veliko bolj odporna kot nižinska pšenica, ima pa to slabo stran, da ne da ve- likega donosa. Zato delajo sedaj poskuse, da bi s križanjem dobili tako vrsto pšenice, ki bi bila do- volj odporna za gorate kraje, na drugi strani pa, da bi dala tak donos kot nižinska pšenica. S tem bi se kultura pšenice razširila vi- soko v gore, kar bi prišlo posebno v korist gorskim kmetom, katerih položaj je neprimerno slabši kot tovarišev iz nižin.

**barva, plestra in
kemično snail
obleke, klobuke
ltd. Škrobi in svetilnika srajce, ovrat-
nike in manšete. Pere, suši, monga in
lika domače perilo**

tovarna J. O. S. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

**Vsak trgovec mora biti
naročnik „Trgovskega lista“**

Politične vesti

Po sklepni seji stalnega sveta Male zveze v Sinaji, ki je bila več- raj, je bil izdan komunike, ki ugo- tavlja popolno enotnost naziranja treh zaveznih držav o vpraša- njih, ki so jih proučevali zastop- niki Jugoslavije, Češkoslovaške in Romunije in popolno soglasje gle- de tega, da nadaljujejo in okrepe akcijo Male zveze v skladu s cilji sveta in s koristmi držav, ki ga tvorijo. Stalni svet je odločen na- daljevati prav tako živo kakor v preteklosti svoje aktivno sodelova- nje z DN tako na političnem pod- ročju, kakor na gospodarskem, so- cialnem in človekoljubnem. Glede pogajanj za sklenitev novega lo- carskega pakta, vztraja stalni svet na svojem stališču, da ne bi no- ben nov pakt pripomogel k učinkovitemu zasidranju miru v Evropi, če ne bo v skladu s takšnim siste- mom varnosti, ki bi hkratu zava- roval mir tudi drugod. Stalni svet nadalje poudarja odločnost treh držav, da vztrajajo strogo na sta- lišču nevmešavanja, ki so ga zavze- le že prvi trenutek nasproti dogo- dom v Španiji. Stalni svet poudarja tudi svoje popolno soglasje glede nedotakljivosti pogodb, ki se mo- rejo urediti samo s pristankom vseh prizadetih držav. Končno ugo- tavlja stalni svet z zadovoljstvom, da je trgovina med državami Male zveze v stalnem naraščanju.

Angleška vlada hoče sklicati v Londonu mednarodno konferenco, ki bi razpravljala o španskem vprašanju. Po poročilu »L'Oeuvre« je dobil angleški poslanik v Rimu še nakog, da se sporazume s italijan- skim zunanjim ministrom grofom Ciano glede priprav za to kon- ferenco. Francoska vlada sicer odo- brava ta načrt, predlaga pa, da bi se sklicala konferenca v Zenevi.

Mussolini bo prišel v Nemčijo 25. septembra in bo najprej obiskal kanclerja Hitlerja v Berchtesgad- nu, nato pa bosta skupno odpo- tovala v Berlin. Mussolini name- rava ostati v Nemčiji le dva dni.

Valencijska vlada je izdala po- padu Santandra proglas, v kate- rem pravi, da Santander niso osvo- jili španski nacionalisti, marveč italijanske čete, podpirane od od- delkov Marokancev in legionarjev. Na koncu proglasa pravi vlada: Borimo se ne samo proti notranje- mu sovražniku, marveč tudi proti vdoru iz tujine.

Po zavzetju Santandra obvladuje general Franco 23 provinc, vlada pa še 11 provinc in dele 4 provinc.

Boji na aragonskem bojišču se nadaljujejo z nenavadno srditostjo. Oddelki vladnih čet so izvedli več napadov pri Ahmadavaru in Ben- ciliti, vendar so jih nacionalisti od- bili.

Nacionalisti prodirajo v Asturijo in so čete navarske brigade zavzele že več mest.

Dve eskadrili nacionalističnih avionov sta napadli Valencijo, vendar sta zašle v tako hud ogenj protiletalskih baterij, da se jim ni posrečilo prodreti nad središče mesta.

Nacionalisti so zopet začeli z na- padom pred Madridom in v Guada- lajari. Vse napade pa so republi- kanci odbili.

Nankinska vlada je obvestila iz- vršilni odbor, da začne izvajati člen 3. zakona o mobilizaciji, ki predvideva vpoklic pod orožje vseh vojnih obvezancev od 18. do 43. leta.

Kakor poroča Havas iz Nankinga, je kitajski zunanji minister obve- stil tuje predstavnike o zaključku pakta o nenapadanju med Kitaj- sko in Sovjetsko Rusijo. Pakt je bil podpisan 21. avgusta.

Tudi sovjetski komisariat za zu- nanje zadeve je uradno objavil sklep te pogodbe.

Sklenitev pakta o nenapadanju med Rusijo in Kitajsko živahno komentirajo angleški listi in sma- trajo, da je ta pakt naravni odgo- vor na japonski napad na Kitajsko. Listi podčrtavajo ogromno veselje, ki ga je izval podpis pakta na Ki- tajskem.

Italijanski tisk pa pravi, da po- meni podpis pakta prodiranje Sov- jetske Rusije na Daljnem Vzhodu. Listi posebno poudarjajo, da se istočasno, ko se je podpisal pakt, vršijo tudi veliki manevri sovjetske vojske ob kitajski meji.

Na fronti Lioho—Vušung se Ja- ponci pripravljajo na velik napad. Kitajci pa na vso moč utrjujejo obrambno linijo na tej fronti.

Novo demokratsko stranko snu- jejo na Poljskem. Jedro nove stranke naj bi tvorili levičarski legionarji in demokratski intelek- tualci.

Uradni komunike poljske vlade glede kmečke stavke pravi, da je bilo doslej ubitih 41 kmetov, točno število ranjenih pa da se ni mo- glo ugotoviti, ker pobeognejo ranje- ni kmetje po večini v gozdove, da se tako izognejo sodnemu postop- panju.

Denarstvo

Seja Narodne banke

V ponedeljek je imel upravni odbor Narodne banke sejo, na kateri je bila končnoveljavno odobrena polletna bilanca za 30. junij 1937. V načelu je bila tudi sklenjena ustanovitev novih podružnic Narodne banke, ki se bodo ustanovile v Leskovcu, Kragujevcu, Kosovski Mitrovici, Slavon-skem Brodu in Karlovcu. O vprašanju likvidnosti kreditov se na seji ni razpravljalo, ker uprava banke še ni dobila od drugih zavodov vseh dodatnih podatkov, ki jih je zahtevala s svojo julijsko okrožnico.

Državna hipotekarna banka v juliju

Iz izkaza Državne hipotekarne banke za 31. julij t. l. priobčujemo v naslednjem nekateri glavne postavke; v oklepajih navajamo podatke po izkazu za 30. junij, vse postavke v milijonih din:

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski Narodne banke 735,25 (803,36), posojila: hipotekarna 2.013,07 (2.024,2), na doklade in dohodke 1.118,9 (1.086,35), menično hipotekarna 101,23 (102,6), menična 53,26 (54,8), lombardna 74,36 (89,86), dolg finančnega ministrstva 698,5 (598,9), vrednostni papirji 457,2 (438,7), bilančna vsota 6.271,4 (6.209,4).

Pasiva: hranilne vloge na knjižice 1.347,24 (1.344,4), vloge na tekoči račun 681,3 (620), tekoči račun finančnega ministrstva 63,6 (85,8), razni tekoči računi 358,2 (369,9), zastavni listi in obveznice v obtoku 751,5 (754,26), predjemi tujih bank 95,86 (95,85), rezervni sklad 184,25 (184,16) in razna pasiva 426,9 (413).

Diskontna obrestna mera v nekaterih državah

V naslednjem podajamo po sedanjem stanju višino obrestne mere emisijskih bank večine držav na svetu:

1% New York (od 27. avgusta 1937).

15% Curih (od 26. novembra 1936).

2% London (od 30. junija 1932), Bruselj (od 15. maja 1935), Amsterdam (od 2. decembra 1936).

25% Stockholm (od 1. decembra 1933).

3% Praga (od 1. januarja 1936).

3285% Tokio (od 6. aprila 1936).

35% Dunaj (od 10. julija 1935).

4% Berlin (od 22. septembra 1932), Helsinki (od 3. decembra 1934), Budapešta (od 29. avgusta 1935), Oslo (od 7. decembra 1936), Kopenhagen (od 19. novembra 1936), Pariz (od 3. avgusta 1937), Lizbona (od 11. avgusta 1937).

45% Bukarešta (od 15. decembra 1934), Reval (od 1. oktobra 1935) in Rim (od 18. maja 1936).

5% Varšava (od 26. oktobra 1933), Beograd (od 1. februarja 1935) in Madrid (od 15. julija 1935).

55% Kovno (od 1. julija 1936) in Riga (od 1. novembra 1936).

6% Sofija (od 6. avgusta 1935) in Atene (od 4. januarja 1937).

Nazadovanje funta

Zaradi ogroženih angleških gospodarskih interesov na Daljnem Vzhodu je tečaj funta še nadalje na vseh deviznih tržiščih nazadovale. V Parizu je padel funt, kljub dejstvu, da je bil tudi tečaj franka nekoliko šibkejši na 138'82 (132'93). V Londonu so skoraj vse devize poskočile, posebno pa dolarska, ki je dosegla 4'9032. S tem je dosegel dolar najvišjo notacijo v Londonu v teku preteklega meseca.

Državni dolg Združenih držav Severne Amerike se je povečal na 36.827 milijonov dolarjev in je od svetovne vojne narasel za 10.230 milijonov dolarjev.

Svetovna proizvodnja zlata se je povečala po poročilu Zveze narodov v l. 1936, na 565 milijonov zlatih dolarjev od 514 milijonov v letu 1935. V tem poročilu ni upoštevana proizvodnja Sovjetske Rusije, ki se je v tem času povečala za 10 do 15 odstotkov.

Dotok zlata v Združene države Severne Amerike še vedno traja

in je prispelo samo preteklo soboto zlata iz Kanade za 2.392.000 dolarjev, iz Indije za 2.313.000 dolarjev, iz Anglije pa za 208.000 dolarjev.

Nov rekord je dosegla proizvodnja zlata v Kanadi, ki je znašala v prvem polletju 1937 1973 unč (lani 1768). V letu 1936, pa je znašala letošnja proizvodnja zlata v Ka-

nadi le 3721 unč. Kanada je danes na tretjem mestu v proizvodnji zlata za Južno Afriko in Rusijo in proizvaja 10'7% vse svetovne proizvodnje.

Kritje bankovcev v Bolgariji znaša po zadnjem poročilu bolgarske Narodne banke v zlatu in devizah 32'35% pri obtoku 2'5 milijarde lejev.

Bolgarsko lesno gospodarstvo

Gozdna bogastva Bolgarije so bila doslej še premalo izkoriščana. Dandanes, ko les kot surovina zadobiva vedno večjo važnost, bi morale na lesu revne države posvečati vso pozornost deželi, ki je bogata na gozdovih, pa jih zaradi pomanjkanja lastnega kapitala ne more izkoriščati.

Jasno je, da bi se ves vložen kapital bogato rentiral, kajti bolgarski gozdovi se zde neizčrpni. Gozdna površina obsega 2.901.000 hektarjev, to je 28 odstotkov vsega bolgarskega ozemlja. Najbolj kompaktni gozdovi so v gričevnati in gorati južni Bolgariji. Tudi v jugozapadnih predelih države je veliko gozdov, ki pa so jih v zadnjem letu močno posekali. 33% vsega bolgarskega gozda je visokega, 65 odstotkov nizkega in 2% srednjega gozda. Ogronma večina, to je 86'5% je listnatega drevja, in sicer:

562.414 ha visokega gozda,

41.888 ha srednjega gozda,

291.976 ha iglastega gozda.

Po posesti pa se deli poleg bogatih cerkvenih dominijev takole: 1.645.618 ha je v posesti občin, 652.302 ha je v posesti države in 535.258 ha je v pos. zasebnikov.

Prvi znaki izkoriščanja gozdov segajo v leto 1893., vendar je bil razvoj kaj počasen. Okrogli les so prodajali doslej le na licu mesta, in sicer po tarifnih in dražbenih cenah, ali pa potom posebnih koncesij. Šele v zadnjem času pridobivajo les tudi v lastni režiji. Potom koncesij so doslej izkoriščali gozdove samo na posestvu Rilskega samostana, kjer so v letih 1902 do 1933 posekali 1.205.600 m³ lesa.

Bolgarska poraba kurilnega lesa znaša 80 odstotkov, obrtnega lesa pa le 20 odstotkov. Letna poraba je za 1.250.000 m³ manjša kakor pa letni prirastek, ki znaša 5 milijonov 600.000 m³. Ta prirastek pa bi prav lahko narasel na 11 milijonov kub. metrov. Temu pa veliko škodujejo številne gozdne pašnje.

Leta 1933. je bilo v državi 847 primitivnih vodnih žag in 113 parnih in električnih žag, katerih kapaciteta je znašala 6300 H. P. Celotna predelava lesa je znašala v letu 1933. 480.951 m³ okroglega lesa, kar je dalo 274.964 m³ predelane lesa. Povedati pa je treba, da se je tudi lesna industrija v zadnjem času močno modernizirala. Poleg cele vrste dobro opremljenih žag je tudi mnogo industrij, ki proizvajajo furnir, zaporne plošče in parkete. Deset majhnih tovarn proizvaja terpentini (150.000 kilogramov letno) in lesno smolo. Ta industrija ima nedvomno velike možnosti nadaljnjega razvoja. Proizvodnja oglja je z majhnimi izjemami še precej primitivna. Od celotne produkcije oglja, ki znaša 40.000 ton, ga polovico porabijo doma, polovico pa ga izvozijo.

Lesni izvoz Bolgarije obstoji prav za prav v 90 odstotkih v izvozu oglja, ki gre predvsem v Turčijo, pa tudi v Egipt in Anglijo. Izvažajo pa tudi furnir, zaporne plošče, les listavcev, parkete, med temi tudi jesenov parket. V zadnjem času se opaža tudi izvoz za-bojev.

Bolgarija bi lahko postala zelo važna izvoznica lesa, zaenkrat pa je še zelo navezana na uvoz. V zadnjih letih so uvažali okrogli les iglavcev in rezani les listavcev. Tudi še zelo nesistematično delajo gozdne poti, kar otežuje prevoz in

malone onemogoča vsako velikopotezno izkoriščanje gozdov. V državnih gozdovih Geniš Ada, Kodža Balkan in Gešova planina je ca. 75 km ozkotirnih gozdnih železnic, na Rilem samostanskem posestvu pa 35 km. Drž. uprava je v pragozdovih v takimenovani Longosi (pri Varni) zgradila gozdno železnico. V državnih iglastih gozdovih so v lastni režiji zgradili 700 km železnic. Tudi so že pričeli z gradbo gozdnih telefonov.

V bukovih gozdovih so v zadnjih letih zgradili tudi vodne poti. Uprava državnih železnic je prevzela koncesijo za proizvodnjo bukovih pragov. Vendar so denarna sredstva, ki jih država more investirati v te namene, tako omejena, da še dolgo ne moremo govoriti o politiki gradbe gozdnih železnic. Na vsak hektar gozda pride povprečno 2 leva investicij na leto.

Bolgarski gozdovi so izpostavljeni številnim nevarnostim. Vse gozdno območje se je od postanka bolgarske države zmanjšalo za 10 odstotkov. Zaradi prekomernega izkoriščanja je bilo opustošenih 500.000 ha gozda. Škoda, ki jo dela

divjačina, je malenkostna. Bolgarski gozd je zelo odporen proti škodljivemu vplivu gob in mrčesa. Zelo velika je škoda, ki jo povzročajo viharji in snežni zameti. Državna gozdna uprava vzdržuje za čuvanje gozdov 3400 čuvajev, tako da pride na vsakih 850 ha en čuvaj. Že od leta 1872. sem veliko pogozdujejo in grade jeze proti hudournikom.

Izobrazbi gozdnega personala služi tudi nekaj strokovnih šol. Imajo tudi nekaj kurzov za pomožno osebje. Na tehnični srednji šoli v Sofiji je že dolgo časa posebni oddelek za gozdarstvo. Leta 1925. so na sofijski univerzi otvorili celo posebno gozdarsko fakulteto, ki traja 8 semestrov. Leta 1922. so ustanovili poseben urad za eksperimente v racionalizaciji bolgarskega gozdnega gospodarstva.

Razvojni tempo bolgarskega gozdnega gospodarstva v mnogem zavisi od razpoložljivih investicijskih sredstev. Toda nikakšnega dvoma ni, da bi strokovnjaško eksploatacije bolgarskega deviškega gozda prineslo velike dobičke.

Za poglobitev ljubljanskega kolodvora in proti podvozu

Ugotovitve seje delovnega odbora za poglobitev ljubljanskega kolodvora

V ponedeljek dopoldne je bila na magistratu redna seja odseka za poglobitev ljubljanskega kolodvora. Sejo je vodil načelnik odseka dr. Stele, prisostvovali pa so ji skoraj vsi člani odseka, s predsednikom delovnega odbora inž. Horvatom, avtorjem poglobitvenega načrta inž. Dimnikom, dvornim svetnikom dr. Marnom in drugimi.

Najprej je odsek razpravljal o propagandnem letaku, ki naj bi za časa velesajma in tudi sicer seznanil širšo javnost z načrtom poglobitve in ga čimbolj populariziral. Propagandni letak je izdelal akad. slikar prof. Vavpotič in bo izšel v 2000 izvodih. Razen v Ljubljani, bo letak razširjen po vseh krajih Slovenije. Ker je Ljubljana središče našega naroda in našega narodnega gospodarstva, mora postati zamisel rešitve njegovega kolodvorskega uprašanja zadeva vse Slovenije.

Na seji se je obravnavalo tudi vprašanje prvenstva glede ostalih javnih del, ki so ravno tako nujna in neobhodno potrebna za vso Slovenijo kot vprašanje ljubljanskega kolodvora. Med ta javna dela spadajo predvsem zveza Slovenije z morjem, ki že desetletja čaka na svojo ostvartitev, bolnišnica v Ljubljani in avtomobilska cesta Ljubljana-Sušak. Izmed vseh teh vprašanj, pa je po mnenju delovnega odbora poglobitev ljubljanskega kolodvora in železniške proge skozi Ljubljano prvenstveno važna zaradi tega, ker se hoče menda s sedanji krparijami na glavnem kolodvoru prav zdaj zabrisati potrebo po temeljiti in dokončni rešitvi celotnega železniškega vprašanja v Ljubljani. S takim krpanjem se le zapravlja mi-

lijone, jedro vprašanja pa je še vedno nenačeto.

Glede na mnjenje nekih krogov, da bi za Ljubljano zadoščali nadvozi ali podvozi, se je na seji ugotovilo, da so podrobni računi pokazali vso neresnost in nesmiselnost takega gledanja. Taki podvozi, ki bi jih bilo nešteto, bi ne zahtevali samo večji izkop zemlje kakor pa celotna poglobitev proge, temveč bi bili tudi skrajno nepraktični in bi močno ovirali promet. Že v drugih mestih naše države, n. pr. v Zagrebu, so se podvozi izkazali za nesodobno in nemogočo rešitev železniškega vprašanja v mestih z razvitim prometom. V Ljubljani je položaj tak, da bi podvozi načrta ne pocenili, marveč celo podražili. Če upoštevamo samo nekatera dejstva, moramo reči, da so podvozi v Ljubljani dejansko nemogoči.

Če vzamemo n. pr. podvoz na Gosposvetski cesti, bi ga bilo treba izpeljati tako, da bi tudi dolga Bleiweisova cesta ne bila za promet čisto onemogočena. Ta podvoz bi se moral začeti že daleč pred Kolesijem in bi moral biti zgrajen precej ozko, da bi bilo ob straneh še prostora za privoz in odvoz na Bleiweisovo cesto, na drugi strani pa bi vzel podvoz toliko prostora, da bi bil sedanji vhod na velesajem čisto nemogoč. Še bolj težavno pa bi bilo vprašanje podvoza na Tyrševi cesti. Ob prelazu železnice bi nastal cel vozel cest, ki bi jih sploh ne bilo mogoče smoteno uvesti v sistem podvoza. Edina rešitev obeh podvozo v na Tyrševi in Gosposvetski cesti bi bila v tem, da bi se vsa Bleiweisova cesta znižala za toliko, kolikor bi znašala globina

SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s pobištenimi vozovi v tu- in inozemstvo. Informacije brezplačno.

podvozov. Tak izkop pa bi bil celo večji in dražji, kakor pa ga zahteva celotna poglobitev kolodvora in proge. Zato je edina res učinkovita rešitev vprašanja v poglobitvenem načrtu inž. Dimnika, o čemer so si zdaj strokovnjaki, mestna občina in banovina edini, treba pa je o tem prepričati edino še Beograd.

Iz navedenih dejstev je dovolj jasno, zakaj odklanjamo vsako polovično rešitev vprašanja ljubljanskega kolodvora, kakor tudi vse načrte o nadvozi in podvozi, ki v nobenem pogledu ne morejo rešiti vprašanja tako, kot s poglobitvijo proge in kolodvora. Od te zahteve ne bomo odnehali, dokler ne bo izvedena do kraja. Zavedamo se tudi pri tem, da nas mora in tudi bo podpirala pri akciji za ostvartitev tega načrta vsa javnost. Zahtevamo, da se naša zahteva po poglobitvi sprejme takoj v program državnih javnih del in da se čimprej prične z delom.

Zunanja trgovina

Naša trgovina z Anglijo

Naša trgovinska bilanca z Anglijo je bila v prvem polletju 1937 po angleških podatkih aktivna za 600.000 funtov. Anglija je uvozila v tem času iz Jugoslavije blaga za 1'1, izvozila pa v Jugoslavijo za 0'5 milijona funtov. Lani v istem razdobju je bila naša trgovinska bilanca aktivna le za 100.000 funtov in je uvozila Anglija blaga za 0'7, izvozila pa za 0'6 milijona funtov.

Novi trgovinski sporazum med Češkoslovaško in Madžarsko bo v kratkem podpisan. Na podlagi nove pogodbe se bo povečal izvoz industrijskih izdelkov iz Češkoslovaške, Madžarska pa bo povečala izvoz sadja, koruze in predmetov iz gumij.

Romunija je ukinila vse omejitve na uvoz avtomobilov, in sicer na predlog vojnega ministra. Uvoz avtomobilov v Romunijo je znašal v prvi polovici 1937 300 milijonov lejev.

Češkoslovaška je kupila v Romuniji 500 vagonov rži po 150'50 Kč za 100 kg. Romunija razpolaga še z 12.000 vagoni rži za izvoz.

Poljska bo kupila večje količine bolgarskega tobaka in grozdja. Bolgarija pa bo nabavila na Poljskem proizvode kemične in kovinarske industrije.

Cena kavi je padla na svetovnih tržiščih v zadnjih dneh za 65%, ker se proizvodniki kave na konferenci v Havani niso mogli sporazumeti o ukrepih, ki naj bi preprečili padec cen.

Svetovna proizvodnja diamantov je znašala lani 7.734.000 karatov proti 6.195.000 karatom v l. 1935. In 7.810.000 karatom v l. 1928. (rekord v povojnih letih). Zelo je napredovala proizvodnja diamantov v Belgijem Kongu, nazadovala pa je v Južni Afriki, in sicer od 3'47 milijona karatov v l. 1928. na 634.000 karatov v lanskem letu.

Proizvodnja bencina v Združenih državah je dosegla letos v prvem polletju rekordno višino 274'5 (lani 246'3) milijona sodov, kar pomeni povečanje za 11%. Tudi letošnja poraba je bila v prvem polletju rekordna, namreč 243'7 (221'3) milijona sodov. Izvoz bencina pa se je v omenjenem času povečal za 10% na 173 milijona sodov.

Uradnica

z dolgoletno prakso, samostojna v knjigovodstvu — bilancistka, slovenska in nemška korespondentinja, hitra strojepiska in stenografinja, zelo izveščana v vseh administrativnih delih, išče mesta: Ponudbe pod »Ljubljana ali bližnja okolica«.

Krona vsakega kosila

je kozarec Rogaške slatince

Rogaška mineralna veda

Dobave - licitacije

Dne 4. septembra bo pri Štabu V. armijske oblasti v Nišu licitacija za dobavo 1.000.000 kg pšenice.

Mornarska komanda v Šibeniku sprejema do 6. septembra ponudbe za dobavo raznega mehaniškega materiala.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 8. septembra ponudbe za dobavo lesenih držal, borovih trupcev, tračnikov ter 100.000 kg sena.

Direkcija šum v Ljubljani prodaja na ustmeni licitaciji dne 9. septembra, v primeru neuspele prve pa na drugi dne 24. septembra večjo množino smrekovega in jelovega tehnično uporabnega lesa v režiji šumske uprave Boh. Bistrica in dne 14. septembra, oziroma dne 4. oktobra v režiji šumske uprave Kranjska gora.

Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 14. septembra ponudbe za dobavo raznega električnega materiala in do 15. septembra za dobavo srebrnega cina.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 13. septembra ponudbe za dobavo raznega kabla, do dne 16. septembra za dobavo svinčene barve, do dne 23. septembra za dobavo ročnih svetlov ter raznih ščetk.

Licitacije:

Dne 7. septembra bo pri Štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo raznega žel. materiala in cevi ter dne 9. septembra za dobavo 15.000 kg denaturiranega alkohola.

Dne 9. septembra bo v intendanci štaba Vardarske divizijske oblasti v Bitolju licitacija za dobavo živil (krompir, fižol, sladkor, čaj, kava in dr.).

Dne 9. septembra bo v inženjerskem oddelku štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojaškega objekta v Ljubljani in dne 18. septembra za popravilo dveh peči v pekarni v Mariboru.

Dne 9. septembra bo v intendanci štaba Vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki licitacija za dobavo raznih pisarniških in knjigovodskih potrebščin.

Dne 10. septembra bo pri »Dunavski stanici kr. Jugoslavije v Bratuncu« licitacija za dobavo raznega lesa za napravo lesenih omar.

Dne 10. septembra bo pri »Fabriki duvana v Mostarju« licitacija za dobavo raznega železnega materiala za napravo železnih omar.

Dne 16. septembra bo pri Upravi občine v Zenici licitacija za nabavo raznega vodovodnega materiala, cevi in armatur.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 1. septembra objavlja: Pravilnik o ugodnostih socialnega značaja na železnicah in ladjah v državni eksploataciji — Izpremembe nekaterih predpisov statuta osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih krajevnih organov in razne objave iz »Službenih novic«.

Finančna mobilizacija na Daljnem vzhodu

Japonska kakor Kitajska sta že dolgo računali za neizbežnim spopadom. Zato sta že vnaprej pravilno poskrbeli za svojo finančno mobilizacijo. Treba je pri tem poudariti, da sta postali obe državi gospodarsko vedno bolj neodvisni od svetovnega gospodarstva.

Kar se tiče valute, je Japonska leta 1931. opustila zlato, Kitajska pa leta 1935. srebrno valutno podlogo. Obe državi imata zdaj manipulirani valuti, ki sta vezani na angleški funt. Kitajski srebrni dolar (jüan) notira že od devalvacije na londonski borzi nekaj nad 14 penijev, japonski jen pa skoraj toliko, tako, da sta obe valuti skoraj izenačeni. Kitajsko opustitev srebrne valute v l. 1935. lahko smatramo za začetek nekakšne finančne avtarkije. Če bi Kitajska ostala pri srebrni valuti, bi bila zdaj glede oboroževanja v kaj težkem položaju. V dogovoru z Združenimi državami Sev. Amerike pa je prenesla določen del svoje srebrne zaloge v zlato in devize. Tako razpolaga zdaj v New Yorku z zlatom v vrednosti 120 milijonov ameriških dolarjev, v Londonu pa ima 25 milijonov angleških funtov, to je 400 milijonov kitajskih dolarjev.

Japonska je v letošnjem marcu pričela izvažati zlato v London in

Združene države in je doslej izvozila zlata za 300 milijonov jenov. Ta ukrep je predvsem vojno politične narave. Japonci namreč menijo, da morajo biti v primeru vojne založeni s surovinami ne pa z zlatom. Prav lahko se namreč zgodi, da druge države blokirajo Japonsko in ji otežijo dovoz surovin. Forsiran uvoz surovin (petroleja, bombaža itd.) pa bi neugodno vplival na japonsko trgovinsko bilanco. Tako je Japonska sklenila, da bo vsaj nekaj uvoza krila z izvozom zlata. Nekaj nenavadnega je, da Japonci izvažajo zlato ravno v Ameriko, kjer Kitajci kupujejo zlato s srebrnom.

Drugi japonski finančni ukrep je zakonita ocenitev zlatega zaklada v japonski narodni banki, kar se je zgodilo v juniju. Zaradi razvrednotenja ima erar 800 milijonov jenov dobička. Toda parlament je izglasoval že pol milijarde kreditov za vojno, kar je močno znižalo ta dobiček.

Za kritje vojnih stroškov bosta obe državi mobilizirali predvsem domača finančna sredstva. Tudi v tem pogledu sta obe državi dobro pripravljene in imata dolge izkušnje. Japonska je vse deficite v zadnjih letih krila z domačimi posojili. Japonski državni dolg je v

zadnjih petih letih narasel od 7ih milijard na 10 milijard jenov. Toda tudi Kitajska je svoja posojila črpala v izdatni meri na domačem finančnem trgu. Od vsega državnega dolga, ki znaša (skupaj z železniškimi posojili) 3600 milijonov kitajskih dolarjev, si je izposodila doma več kakor 2600 milijonov. Kitajski finančni rezervoar za vojne potrebe cenijo na 5 milijard kit. dolarjev. Vsekakor pa bo morala Kitajska ohraniti svoja večja pristanišča, ki so zdaj ogrožena po japonski vojni mornarici.

V organizaciji gospodarstva za vojne potrebe je Japonska v vsakem pogledu daleč pred Kitajsko. Od leta 1931. sem vodijo Japonci dosledno načrtno gospodarstvo, ki se raztega tudi na Mandžurijo ter ga bodo uvedli zdaj tudi v severni Kitajski, ki so jo zasedli. O takšnem načrtnem gospodarstvu na Kitajskem ni nikakršnega sledu. Kaj pomeni takšno gospodarstvo, smo se lahko prepričali že med sankcijami med italijansko-abisinsko vojno. Japonska vodi že nekaj mesecev strogo devizno gospodarstvo, medtem ko to na Kitajskem ni potrjeno nikakršnim omejitvam. Kitajcu je že v naravi, da gospodari in trguje po lastni volji, svobodno in brez vsakih omejitev od strani države.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je prevezla kumovanje praporu, ki ga sprejme šolska mladina v Kranju na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra.

Predsednik naše vlade dr. Stojadinović je sprejel v Sinaji francoskega opozicijskega senatorja Louisa Marina in se z njim dalj časa razgovarjal.

Glede zvišanja uradniških plač je izjavil finančni minister g. Leticia odposlanecem drž. uradnikov, da ima vlada namen, da reši vprašanje uradniških prejemkov, ki so zaradi dviga cen in na narastek državnih dohodkov postali nujni, na zadovoljiv način.

Vojvoda Kentski se je s soprogom vrnil iz Grčije in se zopet mudi v našem Primorju.

Letalsko zvezo Rim-Beograd-Bukarešta bo vzpostavila italijanska letalska družba »Ala Littorio« po sporazumu med Italijo, našo državo in Romunijo. Na progi bodo obratovala velika italijanska trimotorna letala in je bil izvršen že poskusni polet. Za vožnjo Rim-Beograd-Bukarešta bodo potrebovala letala samo 4 ure.

Agencija Avala javlja, da so vse vesti, da bi bil nar. posl. in predsednik fin. parlamentarnega odbora konfiniran v Vrnjački Banji, izmišljene.

Na šahovskem turnirju za prvenstvo Jugoslavije v Skoplju je zmagal Anton Preinfalk.

Stavka delavcev v osješki tovarni kož je bila končana s kompromisom in je bila podpisana kolektivna pogodba.

Vseslovenski pedagoški kongres v Ljubljani je bil zaključen v ponedeljek.

V Parizu je začela zasedati 33. konferenca parlamentarne unije, ki se je udeležujejo odposlanci 42 narodov. Naše odposlance vodi predsednik nar. skupščine Čirlić, v odposlanstvu pa so tudi štirje slovenski poslanci.

Napovedan obisk turškega brodograja za prihodnji mesec v Jugoslaviji in Italiji je bil zaradi delovanja tujih podmornic v turških vodah odpovedan.

V Charlottenburgu je umrla Adela Sandrock, znana filmska igralka v starosti 74 let. Vse do zadnjega je še delovala pri filmu.

V Valenciji so odkrili zaroto, ki je imela namen zrušiti sedanjo vlado. Glavni udeleženci zarote so bili civilni gardisti in napadalniki oddelki milicijev. Policija je izvršila številne aretacije.

Pred Sangajem je nastopilo zatíšje in je prebivalstvo v ponedeljek prvič od začetka konflikta preživelo noč brez grmenja topov.

Japonska vlada še ni odgovorila na angleško protestno noto zaradi napada na angleškega poslanika v Nankingu. Zunanji minister Hiro-

ta je obvestil angleškega poslanika v Tokiu Doodsa, da japonska vlada ne namerava takoj odgovoriti na noto, marveč bo počakala na izčrpana poročila pristojnih oblasti v Sangaju.

Delegacija nemških škofov bo v kratkem obiskala papeža in mu bo poročala o sklepih konference nemških škofov v Fuldi, kakor tudi o načrtu za pomirjenje med katoliško cerkvijo in nacionalno socialistično vlado.

General Franco je odklonil novonimovanega nemškega poslanika v Storerja, ker je bil ta l. 1918. zaradi nekih zadev odpoklican z mesta nemškega poslanika v Madridu.

Romunski vojni minister Angelescu je podal ostavko in ga nadomestila začasno minister za mornarico in aviacijo Irinescu.

Sovjetska Rusija je naročila v Združenih državah Severne Amerike tri oklopnice po 35.000 ton, ki bodo stale okoli 35 milijonov funtov.

Italijanskim legionarjem v Španiji poveljuje 10 italijanskih generalov, med njimi Bastico, Pertti, Boazza, Manca in Franciskini.

Po izjavi drž. podtajnika v ameriskem vojnem ministrstvu Johnsona, se mora povečati vojska Združenih držav za 14.000 oficirjev in 165.000 vojakov.

Peti kongres Nemcev, ki živijo v inozemstvu je bil te dni v Stuttgartu. Nemški zunanji minister v. Neurath je imel na kongresu govor, v katerem je zlasti poudarjal potrebo ožjega kontakta med Rajhom in inozemskimi Nemci.

Spopadi v Jeruzalemu se nadaljujejo in je bilo ubitih zopet več Arabcev.

»Popolo d'Italia« piše k zavzetju Santandra: »Ura poloma evropske socialne demokracije, ki se je zvezala s Sovjetsko unijo, da bi se borila proti fašizmu, je odbila. Leninovsko prerokovanje o zmagi boljševizma v Španiji je propadlo. Izguba Santandra je prisilila neke evropske ljudske fronte, da sprejmejo krut udarec, ki se tiče tudi ženevske tolpe, kakor tudi vseh sovražnikov osi Rim-Berlin in vseh sankcionistov, ki so skušali v Abesiniji izgnati tujce in nadomestiti v Španiji.«

Tri ameriška letala so razstrelili neznanca na letališču v bližini Pariza. Sodijo, da so letala uničili agenti španskih nacionalistov, ker so bila namenjena valencijski vladi.

Japonski ministrski svet je na svoji zadnji seji sklenil, da pošlje v severno Kitajsko še 250.000 vojakov.

Kitajci pa so, po poročilu kitajskega vojnega ministra, odpremili v severno Kitajsko 30 divizij, ki štejejo 400.000 mož.

Pariška svetovna razstava bo podaljšana v leto 1938., in sicer zato, ker je bila pozneje odprta, kakor pa je bilo prvotno nameravano.

Spor med Fordom in delavskim sindikatom se je poostрил. V veli-

kem zborovanju ameriških avtomobilskih delavcev so proglasili vojno proti Fordu s parolo: Če hoče Ford prodajati svoje avtomobile v Ameriki, potem naj pritisne na vsak svoj avtomobil žig, da dovoljuje delavski sindikatni pokret v svojih tovarnah, ker drugače ne bo našel kupcev za svoje avtomobile v USA.

Sodišče v Leipzigu je zopet obsodilo na smrt tri komuniste zaradi spopada z nacisti l. 1932. Ker je vrhovno sodišče njihovo pritožbo zavrnilo, bodo v kratkem usmrčeni.

Ameriška avionska tovarna Bellanca je dobavila Kitajski v zadnjih dneh 20 dvomotornih bombnikov, ki imajo hitrost 450 km na uro.

Uvoz in proizvodnja zdravil iz balkanskih držav

Berlinski časopis »Die chemische Industrie« prinaša podatke o svetovni proizvodnji in porabi zdravil in pravi glede balkanskih držav:

Balkanske države spadajo k onim predelom Evrope, katerih prebivalstvo uporablja najmanj zdravil. Če računamo prebivalstvo balkanskih držav na 47 milijonov in da porabijo letno le za 20 milijonov mark zdravil, potem sledi iz tega, da ne porabi en prebivalec na Balkanu na leto niti za pol marke zdravil. Najneugodnejši je položaj v Jugoslaviji in Bolgariji. V Jugoslaviji je proizvodnja zdravil še v povoju, število preparatov pa, ki jih je mogoče dati 15 milijonom v večjih količinah na razpolago, je zelo majhno. Tudi Bolgarija večinoma uvaža potrebna zdravila, in sicer letno za 2 milijona mark. Romunija proizvaja zdravil za 2-3 milijone mark, Grčija pa za 1 milijon, dočim jih uvaža za 3-4 milijone mark.

Geografija in finance

Da Angleži zelo slabo poznajo geografijo, je že znana stvar. Da pa tudi razne anekdote, ki krožijo o tem, niso pretirane, se je pokazalo te dni, ko je Portugalska prekinila diplomatske odnose s Češkoslovaško. Zaradi tega dogodka so namreč padle v Londonu delnice »Trepča Mines«, podjetja, ki izkorišča naše rudnike svinca, cinka in srebra, in sicer kar za 1 šiling in 3 pence. Seveda se bo marsikdo vprašal, kakšno zvezo ima padec tečajev angleške družbe, ki deluje v Jugoslaviji, s prekinitvijo diplo-

matskih odnosov med Portugalsko in Češkoslovaško. Ta zveza pa se da prav lahko pojasniti, če se spomnimo, kako dobro poznajo Angleži geografijo. Mislili so, kakor piše »Financial Times«, da ležijo rudniki »Trepča Mines« v Češkoslovaški in morda celo, da pretijo nevarni vojni konflikti te države s Portugalsko.

Ameriški trgovinski interesi na Kitajskem in Japonskem

Razvoj dogodkov na Daljnem Vzhodu zasledujejo v ameriških gospodarskih krogih z največjim zanimanjem, saj spadata Kitajska in Japonska med najvažnejše odjemalce ameriških proizvodov, na primer bombaža, petroleja, strojev itd. Zmanjšanje izvoza ameriškega blaga v obe državi se je bati posebno v primeru, da bi se Roosevelt odločil, da smatra obe državi v vojnem stanju in bi se začele izvajati določbe, ki jih predvideva zakon o nevtralnosti. Že sedaj smatrajo, da je n. pr. padec cen na tržiščih bombaža v zadnjih tednih pripisovati bojazni, da se utegne skriti izvoz v Kitajsko in Japonsko. Na drugi strani pa se opozarja na to, da imata obe državi v ameriških bankah pripravljena precejšnja dobroimetja za nakup ameriškega blaga. Kratkoročna dobroimetja Kitajske in Japonske v ameriških bankah so narasla v letu 1935. za 96,1 milijona dolarjev, v letu 1936. pa za 24,6 milijona in so znašala, kljub zmanjšanju v prvem četrtletju 1937 za 28,4 milijona dolarjev koncem marca še vedno 204,6 milijona. To stanje pa se dosegla dobroimetja še pred velikim japonskim pošiljkom zlata v Združene države Severne Amerike, ki so dosegle od tedaj 130 milijonov dolarjev in še vedno trajajo.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 2. septembra, 12.00: Zvezde in zvezdniki pojo (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Glazunov: Koncertni valček (plošča) — 20.10: Zgodovinsko ozadje slovenske narodne pesmi, III. predavanje (gosp. dr. Ivan Grafenauer) — 20.30: Večer operne glasbe. Sodelujejo gosp. Robert Primožič (bariton), gosp. prof. M. Lipovšek (klavir) in Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Cimermanov trio.

Petek, dne 3. septembra, 12.00: Iz naših logov in gajev (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Čajkovski: Casse noisette, suita (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Predavanje o kulturnih delavcih kamniškega okraja (g. Jože Vombergar) — 20.00: Arrieta: Marina, trio (Michele Fleta, Sagi Barba in Revenga) — 20.10: Vzgoja otrokovega značaja (gđ. Marija Kovač) — 20.30: Koncert godbe »Sloga«, vmes samospeli gosp. Mirka Dolničarja — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.30: Angleške plošče.

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše kišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

VELETRGOVINA

kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN

Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte ceniki!